

MODÜL 18

BİRLEŞİK ZAMANLAR / COMPOUND TENSES

İçindekiler / Contents

	sayfa
Bölüm 1. -Iyordu	1
Bölüm 2. -Ir/-ErdI/-rdI	5
Bölüm 3. -(y)EcEktI	7
Bölüm 4. mİştI	10

BÖLÜM 1: -Iyordu

ÖRNEK KONUŞMA

Kemal : Hayrola Selim. Ne oldu? Başında niçin sargı var?

Selim : Merhaba Kemal. Dün akşam tam apartmana **giriyordum** ki üst kattaki balkonlardan birinden bir saksı kafama düştü. Hemen bayılmışım. Gözlerimi açtığımda karım başucumda **ağlıyordu**. Meğerse ambulans çağırıp beni hemen hastaneye götürmüşler. Neyse ki önemli birşey yokmuş. ....!!! Ama *siz* kimsiniz? Ben sizi tanımıyorum! Bütün bunları size niçin anlatıyorum ki?

Kemal : Ne demek "sizi tanımıyorum"? Ben Kemal. Kardeşin Kemal.

Selim : Kardeşim mi? Benim kardeşim mi varmış?

Kemal : Anlaşıldı. Gel hemen hastaneye gidiyoruz.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Dün sabah sokağa çıktığımda yağmur **yağlıyordu**.
2. Geçen sene Silifke'ye gittiğimiz zaman sahile yeni bir yol **yapıyorlardı**. Herhalde bu yıl bitmiştir.
3. Yavuz okula giderken aynı zamanda bir büroda **çalışıyordu**.
4. Ben araba almadan önce işe belediye otobüsü ile **gidiyordum**.
5. Tam dışarı **çıkıyordum** ki kapı çaldı.

ALİŞTIRMALAR

- A.** Dün üniversitede yangın alarmı denemesi yapıldı. Yangın alarmı çaldığında okuldaki öğrencilerin neler yaptığını söyleyin.
There was a fire drill at the university yesterday. Describe what the students on campus were doing during the fire drill.

Örnek:

ders dinlemek

Yangın alarmı çaldığında bazı öğrenciler ders dinliyordu.

1. kafeteryada yemek yemek
2. bahçede oturmak
3. kütüphanede ders çalışmak
4. kantinde çay içmek
5. öğretmenleri ile konuşmak
6. sınava girmek

- B.** Dün dışarıda gezmeye çıktınız ve bazı olaylara şahit oldunuz. Örneğe bakın ve neler gördüğünüzü aktarın.
Yesterday you went out for a walk and you witnessed certain incidents. Look at the example and describe the things you saw.

Örnek:

Sokaktan dondurma arabası geçiyor. Peşinden çocuklar koşuyor.

Sokaktan dondurma arabası geçerken peşinden çocuklar koşuyordu.

1. Adamın biri yolda yürüyor. Kendi kendine konuşuyor.
2. Bir kadın araba kullanıyor. Saçlarını tarıyor.
3. Adamın biri parkta oturuyor. Köpeği ayakkabısını yalıyor.
4. Bir çocuk koşuyor. Çember çeviriyor.
5. Bir kadın bankta sandviç yiyor. Bir güvercin omuzunda yemek bekliyor.
6. Polisin biri yanlış park etmiş arabalara ceza kesiyor. Kendi kendine gülüyor.

- C. Aşağıdaki cümleleri "**-Iyordu**" kullanarak tamamlayın.
Complete the sentences using "-Iyordu."

Örnek:

Televizyon icat edilmeden önce insanlar radyo dinliyorlardı.

1. Televizyon icat edilmeden önce .....
2. Buzdolapları üretilmeye başlamadan önce .....
3. İnsanlar araba kullanmaya başlamadan önce .....
4. Cep telefonları olmadan önce .....
5. İnsanlar tarımla uğraşmaya başlamadan önce .....
6. Amerika keşfedilmeden önce .....

- Ç. Türkiye'de Cumhuriyet kurulduktan sonra birçok şey değişti. A ve B sütunlarındaki bilgileri eşleştirerek nelerin değiştiğini bulun.
Many things changed in Turkey after the Republic was formed. Find the things that changed by matching the information in columns A and B.

Örnek:

Latin harfleri kabul edilmeden önce Arap harfleri kullanılıyordu.

A

1. Latin harfleri kabul edil-
2. Kıyafet devrimi yapıl-
3. Meclis kurul-
4. Medeni kanun hazırlan-
5. Gregoryen takvim kullanılmaya başla-
6. Okuma yazma kampanyası başlatıl-
7. Kadınlara oy verme hakkı tanın-

B

- a. nüfusun %90'ı okuma yazma bilm-
- b. Arap harfleri kullanıl-
- c. Rumi takvim kullanıl-
- d. kadınlar çarşaf giy-
- e. bir erkek dört kadınla evlenebil-
- f. sadece erkekler oy verebil-
- g. devleti padişah yönet-

- D. Pasajı okuyun ve aşağıdaki cümleleri örnekteki gibi tamamlayın.
Read the passage and complete the sentences below similar to the example.

"Dün hava çok güzeldi. Ben de hava alıp güneşlenmek için arabama atlayıp şehrin yakınındaki bir parka gittim. Parkta yürürken yerde bir anahtar gördüm ve eğilip aldım. Acaba bu neyin anahtarı diye etrafıma bakınırken ağaçların arasında küçük bir kulübe gördüm. O parkta kimsenin yaşadığını bilmiyordum, onun için merak edip o tarafa doğru yürüdüm. İçerde kimse var mı diye düşünürken, içerden peş peşe iki çığlık duydum. İyice meraklanmıştım. Belki elimdeki anahtar bir işe yarar diye düşündüm ve kapıyı açmaya çalıştım. Kapıyı açmaya çalışırken birden omuzumda bir el hissettim. Arkama baktığımda saçlı sakalı birbirine karışmış, iriyarı ve omuzunda tüfek asılı bir adam gördüm. Çok korktum ve ormana doğru koşmaya başladım. Telaş içinde kaçmaya çalışırken ayağım yerdeki bir taşa takıldı ve yere düştüm. Yerde acı içinde kıvranırken iriyarı adamın koşa koşa yanıma geldiğini gördüm. Ne yapacağım şimdi diye düşünürken adam bana elini uzattı ve kalkmama yardım etti. Meğerse o parkın korucusuymuş! Beni kulübeye çay içmeye davet etti. Kulübeye girdiğimde dikkatimi çeken ilk şey köşedeki televizyon oldu. Açıktı ve bir cinayet filmi oynuyordu!"

Örnek:

1. *Anahtarı gördüğünde parkta yürüyordu.*
2. _____ bu acaba neyin anahtarı diye etrafına bakınıyordu.
3. Kulübenin içinden peş peşe iki çığlık duyduğunda _____.
4. Omuzunda bir el hissettiğinde _____.
5. _____ adamdan kaçmak için ormana doğru koşuyordu.
6. İriyarı adam koşa koşa yanına geldiğinde _____
_____.
7. Adam ona elini uzattığında _____.

- E. Ömer bir arkadaşına dün başından geçenleri anlatıyor. Aşağıdaki bilgileri okuyun ve “**tam ...ıyordu ki**” kalıbını kullanarak örnekteki gibi birleştirin ve son cümleleri anlamlı bir şekilde tamamlayın.

Ömer is telling a friend the things that happened to him yesterday. Read the information below and connect them as in the example. Also, complete the last sentences in a meaningful way.

Örnek:

1. *Dün tam bahçeyi suluyordum ki yağmur yağmaya başladı.*
2. birşey satın almak / cüzdanını evde unuttuğunu farketmek
3. eve gitmek / patron yeni bir iş vermek
4. gitar çalmak / gitarın teli kopmak

5. yolda yürümek / ...
6. yemek yemek / ...
7. yüzmek / ...
8. duş yapmak / ...

BÖLÜM 2: -İrdİ/-Erdİ/-rdİ

ÖRNEK KONUŞMA

Mustafa: Cemal evlendikten sonra ne kadar değişmiş!

Sinan : Niçin?

Mustafa: Evlenmeden önce her hafta sonu arkadaşları ile içki içmeye giderdi, şimdi karısı ile kayınvalidesini ziyarete gidiyor. Eskiden hiç ev işi yapmazdı, şimdi hem yemek yapıyormuş hem de evi temizliyormuş.

Sinan : Tanrım! Aşk nelere kadir.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Ben eskiden haftada bir kitap okurdum, şimdi ise hiç vaktim olmuyor.
2. Çocukken hiç et yemezdim.
3. Eskiden arkadaşlarımla her hafta bir filme giderdik.
4. Eski insanların çoğu çok tanrılı dinlere inanırlardı.
5. Sanki eskiden Ankara'da daha çok kar yağardı.

ALİŞTIRMALAR

- A. Ahmet ile Hatice'nin yeni bebekleri oldu. Bütün hayatları değişti. Nelerin değiştiğine bakın ve örnekteki benzer cümleler yapın.
Ahmet and Hatice had a baby. Their whole life changed. Look at the things that changed and form sentences similar to the example.

Örnek:

Eskiden / Bebekleri olmadan önce geceleri deliksiz uyurlardı.

1. Sık sık ev değiştirmek
2. Geceleri sık sık dışarı çıkmak
3. Evde çılgın partiler vermek
4. Bütün kazandıkları parayı kendilerine harcamak
5. Hafta sonları tehlikeli sporlar ile uğraşmak
6. Yabancı ülkelere seyahat etmek
7. Evde boş boş oturmak
8. Parkta gezintiye çıkmamak

- B.** Eskiden insanlar nasıl yaşarlardı? Aşağıdaki durumlara bakın ve o zamanlar hayat nasıldı, tahmin edin ya da hatırlayın.
How did people live in the old times? Look at the situations below and remember or guess how life was then.

Örnek:

Buzdolabı yokken insanlar yiyeceklerini hemen tüketirlerdi.

1. Buzdolabı yokken .....
2. Ateř yokken .....
3. Araba yokken .....
4. Uçak yokken ....
5. Cep telefonu yokken ....
6. Bilgisayar yokken ....
7. Evlerde akar su yokken ....
8. Telesekreter yokken ...

- C.** Kendi hayatınızdan örnekler verin. Eskiden yaptığınız ama artık yapmadığınız ya da yapamadığınız neler var?
Give examples from your own life. What are some of the things that you used to do but do not, or cannot do anymore?

Örnek:

Eskiden hafta sonları mutlaka dışarı çıkardım. şimdi ev işi yapmaktan hiç vakit bulamıyorum.

1. hafta sonları	3. boş vakitlerinizde
2. yaz tatillerinde	4. bayramlarda

- Ç. Eskiden yapmaya cesaret edemeyip de şimdi yaptığınız neler var? Aşağıdaki fiilleri kullanıp cümleler kurun.
What are some of the things that you would not dare in the past, but can do now? Form sentences using the verbs below.

Örnek:

Eskiden paten yapmaktan korkardım. Şimdi her fırsatta kayıyorum.

-DEn korkmak	-(y)E cesaret etmemek
-DEn çekinmek	-(y)I istememek

- D. Toplum, çevre ve genelde hayat sizce son 20-30 yılda nasıl değişti?
How have society, the environment and life in general changed in the last 20-30 years?

Örnek:

*Eskiden çocuklar büyüklerine daha saygılı davranırlardı.
 Eskiden büyükler çocuklara karşı daha anlayışsız davranırlardı.*

1. çocuklar	3. iş	5. şehirler
2. ev	4. okullar	6. ilişkiler

BÖLÜM 3: -(y)EcEktİ

ÖRNEK KONUŞMA

Suzan : Hay Allah! Yine unuttum.

Yunus : Hayrola, neyi unuttun?

Suzan : Bugün postaneye gidecektim, onu unuttum. Bir de eve gelirken bakkaldan süt alacaktım, onu da unuttum.

Yunus : Üzülme. Ben yarın sabah bir koşu ikisini de hallederim.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Bu yaz Ağustos gelmeden tatile çıkacaktım ama olmadı, ancak Eylül'de çıkabildim.

2. Geçen hafta sonu pikniğe **gidecektik** ama yağmur yağdı, biz de evde oturduk.
3. Daha büyük bir ev **alacaktık** ama paramız yetmedi.
4. Uçak iki saat önce **gelecekti** ama gecikti.

ALİŞTIRMALAR

- A.** Mustafa okulda bayağı sorun yaratan bir öğrenci. Öğretmeni Mustafa'yı bir gün karşısına alıp davranışları için hesap soruyor. Mustafa'nın davranışları birinci sütünde, verdiği yanıtlar da ikinci sütünde yazılı. Bunları eşleştirip örnekteki benzer cümleler yapın.
Mustafa is quite a troublemaker at school. His teacher confronts him one day and asks him to explain his behavior. Mustafa's misdemeanors are listed in the first column, and his replies are listed in the second. Match the two and form sentences similar to the example.

Örnek:

Derse vaktinde gelecektim ama otobüs bozuldu.

1. derse vaktinde gelmedi	a. kardeşi çantasını gizledi
2. ödevini yapmadı	b. arkadaşını bulamadı
3. kitaplarını getirmedi	c. anne babası üç aydır yurtdışındalar
4. karnesini anne babasına imzalatmadı	d. berber kapalıydı
5. gözünü morarttığı arkadaşından özür dilemedi	e. gece elektrikler kesildi
6. saçlarını kestirmedi	f. otobüs bozuldu

- B.** Bora çocukken büyüyünce neler yapacağını iyice planlamıştı ama bu hayallerinin bir çoğu gerçekleşmedi. Aşağıda bu hayallerinin neler olduğu yazılı. Onlara bakın ve örnekteki benzer cümleler yapın.
When he was young Bora had planned all the things he was going to do as a grown-up but he didn't succeed in most of these goals. His childhood plans are listed below. Look at them and form sentences similar to the example.

Örnek:

Doktor olmak istiyordu. Mühendis oldu.
Doktor olacaktı ama mühendis oldu.

1. Doktora yapmak istiyordu ama ancak master yaptı.
2. Otuz beş yaşına gelmeden bütün dünyayı gezmek istiyordu, sadece Türkiye'yi gezdi.
3. Otuz yaşından önce evlenmek istemiyordu, 25 yaşında evlendi.
4. Kendi işinde çalışmak istiyordu, şimdi bir firmada çalışıyor.
5. İki katlı müstakil bir evde oturmak istiyordu, bir apartman katında oturuyor.
6. Spor bir araba almak istiyordu, küçük bir aile arabası aldı.

C. Aydın bugün sünnet oldu. Ailesi büyük bir sünnet düğünü düzenledi. Maalesef birkaç aksaklık da oldu. Aydın'ın annesinin Nazan Hanım ile bazı misafirlerin arasındaki konuşmayı okuyun ve örneğe bakarak boşlukları doldurun. Durumuna göre "**-(y)EcEktI**" ve "**-(y)EmE**" kalıbını kullanmanız gerektiğini unutmayın.
*Aydın had his sünnet (circumcision) today. His family arranged a big sünnet celebration for him. Unfortunately certain things did not work out as planned. Read the conversation between Aydın's mother Nazan Hanım and some guests and fill in the blanks similar to the example. Do not forget that you have to use "**-(y)EcEktI**" or "**-(y)EmE**" depending on the context.*

Nazan H.: Hani çatal bıçak getirecektin ? (getirmek)

Şükran: Ne oldu, biliyor musun? Ben o çatal bıçakları sabahtan hazırlayıp çantama koydum, evden çıkarken yanıma da aldım. Sonra ya otobüste ya da dolmuşta bırakmış olmalıyım, bir türlü hatırlayamıyorum! (hatırlamak)

Nazan H.: Siz hani saat on ikide burada _____ (olmak)

Selim B.: Gecikeceğimizi bildirmek için sizi _____ (aramak) ama telefon numaranızı bir türlü _____ (bulmak)

Nazan H.: Nuran, sen hani erkenden gelip bana _____ (yardım etmek)

Nuran H.: Kusura bakma ama tam evden _____ (çıkmaq), misafir geldi. Onları ağırladım. Bu yüzden evden vaktinde _____ (çıkmaq)

Nazan H.: Siz hani bir şarkıcı _____ ? (bulmak)

Selami: Bir şarkıcı bulduk. Akşama _____ (gelmek) ama ne yapalım, son anda vazgeçti. Bir başkasını da _____ (bulmak)

Nazan H.: Hani hepiniz _____ ? (gelmek)

Şirin H. Aslında hepimiz _____ (gelmek) ama Şennur bir türlü sınavına hazırlanamadı. Sınavı da yarın.

BÖLÜM 4: -mişti**ÖRNEK KONUŞMA**

Gamze : Film ne güzeldi, değil mi? İşten sonra sinemaya gittiğimiz iyi oldu.

Selim : Haklısın. Aa! Bizim apartmanda niçin ışık yanıyor? Sabah evden çıkmadan önce bütün ışıkları kapatmıştım. Gel hemen gidip bakalım.

Gamze : Aa kapı da açık. Halbuki ben çıkarken kilidi iyice kontrol etmiştim. Eve hırsız mı girdi acaba?

Anne : Merhaba çocuklar. Ben de şimdi geldim, bavullarımı içeri taşıyordum.

Selim : Aman anne sen miydin? Biz de sana anahtar verdiğimizizi unutmuşuz, eve hırsız girdi diye korktuk.

ÖRNEK CÜMLELER

1. Ali çok akıllıdır. Üç yaşına geldiğinde çoktan okuma yazma öğrenmişti.
2. Dün sinemaya gittik ama geç kalmışız. Biz içeri girdiğimizde film çoktan başlamıştı.
3. Sabah nasılsa yağmur yağmaz diye şemsiyemi yanıma almamıştım, yağınca sırlıklam oldum.
4. Şu adamın yüzü hiç yabancı değil. Galiba onu geçen hafta Ali'nin doğum gününde görmüştüm.
5. Hay Allah kalemim yine nereye gitti. Daha şimdi masanın üstüne koymuştum.
6. Geçen yılbaşı ne güzel eğlenmiştik, değil mi?

ALİŞTIRMALAR

- A. Dün gece Fatma Hanım'ın misafirleri vardı. Aşağıdaki listeye bakın ve örnekteki gibi cümleler yapın.

Yesterday evening Fatma Hanım had some guests. Look at the list below and form sentences similar to the example.

Örnek:

Misafirler geldiğinde Fatma Hanım çoktan yemekleri yapmıştı.

1. yemekleri yapmak
2. evi temizlemek
3. tozları almak
4. sofrayı kurmak
5. salatayı yapmak
6. giyinmek

B. Tarih bilginizi ölçün. Aşağıdaki iki listede verilen bilgileri eşleştirin ve örnekteki benzer cümleler yapın.

Test your knowledge of history. Match the information provided in the two lists below and form sentences similar to the example.

Örnek:

Dinazorlar 60 milyon yıl önce çoktan ölmüştü.

1. Dinazorlar	a. MÖ 3500'de çoktan keşfedil-
2. Piramitler	b. MÖ 500'de çoktan para kullanmaya başla-
3. Yazı	c. MÖ 2500'de çoktan kurul-
4. Hammurabi	ç. 60 milyon yıl önce çoktan öl-
5. Tekerlek	d. MS 100'de çoktan yapıl-
6. Fenikeliler	e. MÖ 1700'de kanunlarını çoktan yaz-
7. İlk şehirler	f. MÖ 2350'de çoktan icat edil-